

Mark- och miljödomstolen

Landsbygds- och infrastruktur-
departementet

Yttrande över delbetänkande Åtgärder på fiskeområdet för att skydda Natura 2000-områden i havet (SOU 2022:66) (ert dnr LI2023/00569)

Sammanfattning

Vänersborgs tingsrätt, mark- och miljödomstolen, anser att utredningens förslag ger upphov till vissa frågor som behöver övervägas närmare. Domstolen ser dock inte skäl att motsätta sig förslaget. Domstolen har följande synpunkter på förslaget.

Utredningsdirektivets avgränsning till fiske

Domstolen instämmer i utredningens iakttagelse (se avsnitt 2.3) om att författningsförslagen inte tycks innebära någon fullständig lösning på problemet utifrån den kritik som Europeiska kommissionen framfört avseende genomförandet av artikel 6.2 i art- och habitatdirektivet. Kritiken avser bristande genomförande av artikel 6.2 som helhet och inte i fråga om enbart fiske. Enligt domstolens uppfattning är det därför olyckligt att utredningsdirektivet har avgränsats till att avse författningsändringar enbart med avseende på fiske. Domstolen ser en risk för att artikel 6.2 kan bedömas vara otillfredsställande genomförd även om förslagen genomförs. Mot den bakgrunden anser domstolen att det hade varit mer lämpligt att ge frågan om genomförandet av artikel 6.2 en bredare belysning.

En ny bestämmelse om krav på att förhindra försämring och betydande störningar i Natura 2000-områden i havet till följd av fiske

Domstolen ställer sig frågande till formuleringen i den föreslagna 16 a § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Domstolens anmärkning gäller andra punkten, ”betydande störningar av de skyddade arterna i sådana områden som avses i 1.” Domstolen noterar att formuleringen avviker från den i artikel 6.2 art- och habitatdirektivet, nämligen ”störningar av de arter för vilka områdena har utsetts, om sådana störningar kan ha betydande konsekvenser för målen med detta direktiv.”

Enligt domstolens uppfattning kan utredningens begrepp *betydande störningar* inte anses synonymt med *störningar* som kan ha *betydande konsekvenser* för målen med direktivet. Störningar som i sig inte är betydande torde ändå kunna få betydande konsekvenser för målen med direktivet. Den formulering som valts i utredningens förslag tycks således ha ett snävare tillämpningsområde jämfört med artikel 6.2. Utredningens avsikt tycks dock ha varit att införa en nationell bestämmelse som motsvarar innehållet i artikel 6.2 i förhållande till fiske (se avsnitt 8.1). För att undvika otydligheter i detta avseende anser domstolen att formuleringen behöver ändras så att den språkligt överensstämmer med artikel 6.2.

Begränsning av länsstyrelsens bemyndigande att meddela föreskrifter om områdesskydd

Domstolen noterar att länsstyrelsen, såvitt utredningen känner till, hittills inte utnyttjat bemyndigandet enligt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. för att begränsa fisket i havet eller rätten för den som bedriver fiske i havet att färdas och vistas i ett Natura 2000-område (se avsnitt 8.3.3). Trots det är domstolen tveksam till utredningens förslag att avgränsa det aktuella bemyndigandet så att sådana föreskrifter om de syftar till att skydda Natura 2000-områden inte får avse begränsningar av fiske i havet. I de marina Natura 2000-områden som vanligen finns vid kusten eller är kustnära och upptar begränsade arealer kan det finnas behov av att

förhindra störningar. Fiske kan vara en störning bland andra och då kan det vara en fördel att länsstyrelsen kan begränsa eller förbjuda alla typer av störningar om sådant behov finns. Länsstyrelsen har god kunskap om de i länet befintliga Natura 2000-områdena och kan rimligen bäst bedöma om reglering behövs av verksamheter, inklusive fiske, som kan störa utpekade arter och naturtyper. Domstolen anser att utredningen inte har presenterat några bärande skäl för att på föreslaget sätt avskärma länsstyrelsens föreskriftsrätt.

Tillsynsansvaret avseende verksamheter och åtgärder som kan påverka Natura 2000-områden

Domstolen ser att det finns skäl att överväga om tillsynen även över Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter avseende fiske i Natura 2000-områden i havet skulle utövas av Kustbevakningen. Liksom utredningen bedömer domstolen dock att det saknas skäl att i detta ärende ta ställning för en ändrad ansvarsfördelning när det gäller tillsyn. Detta mot bakgrund av att ansvarsfördelningen avseende fiskerikontrollen just nu är föremål för en översyn i annan ordning (se avsnitt 2.3.5).

Niclas Johannisson Magnus Eklund Fellerfeldt Alice Stööp Lindgren

I detta ärende har lagmannen Niclas Johannisson beslutat. Tingsfiskalen Alice Stööp Lindgren har varit föredragande. I handläggningen har också tekniska rådet Magnus Eklund Fellerfeldt deltagit.